

**УХВАЛА
ПЕРШОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Бурлакової Людмили Сергіївни про відповідність Конституції України (конституційність) частини першої статті 42 Кримінального процесуального кодексу України

Київ
22 жовтня 2024 року
№ 201-1(П)/2024

Справа № 3-172/2024(351/24)

Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Юровська Галина Валентинівна (голова засідання),
Городовенко Віктор Валентинович,
Мойсик Володимир Романович (доповідач),

розглянула на засіданні питання щодо відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Бурлакової Людмили Сергіївни про відповідність Конституції України (конституційність) частини першої статті 42 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Мойсика В.Р. та дослідивши матеріали справи, Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Бурлакова Л.С. звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частині другій статті 3, частині першій статті 8, частині першій статті 9, частині третій статті 22, частині другій статті 63 Конституції України (конституційність) частину першу статті 42 Кримінального процесуального кодексу України (далі – Кодекс), згідно з якою „підозрюваним є особа, якій у порядку, передбаченому статтями 276–279 цього Кодексу,

повідомлено про підозру, особа, яка затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, або особа, щодо якої складено повідомлення про підозру, однак його не вручено їй внаслідок невстановлення місцезнаходження особи, проте вжито заходів для вручення у спосіб, передбачений цим Кодексом для вручення повідомлень“.

Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Бурлаковій Л.С. 4 січня 2022 року повідомлено про підозру в межах кримінального провадження від 7 вересня 2019 року за ознаками кримінальних правопорушень, визначених частиною другою статті 382, частиною четвертою статті 191 Кримінального кодексу України.

Слідчий суддя Держинського районного суду міста Харкова ухвалою від 22 червня 2022 року, залишеною без зміни ухвалою Полтавського апеляційного суду від 28 квітня 2023 року, вказане повідомлення про підозру Бурлаковій Л.С. скасував.

Слідчий органу досудового розслідування 8 лютого 2022 року ухвалив постанову, якою відмовив у наданні адвокату Бурлакової Л.С. матеріалів кримінального провадження для ознайомлення. Слідчий суддя Держинського районного суду міста Харкова ухвалою від 5 грудня 2023 року вказану постанову скасував та зобов'язав слідчого органу досудового розслідування надати адвокату Бурлакової Л.С. у повному обсязі матеріали кримінального провадження для ознайомлення.

На виконання ухвали слідчого судді Держинського районного суду міста Харкова від 5 грудня 2023 року адвокат Бурлакової Л.С. двічі – 25 грудня 2023 року та 23 березня 2024 року – направляв слідчому органу досудового розслідування клопотання про надання вказаних матеріалів для ознайомлення.

Постановою від 11 квітня 2024 року слідчий органу досудового розслідування відмовив у наданні таких матеріалів, мотивуючи це тим, що з моменту скасування повідомлення про підозру Бурлакова Л.С. вже не є стороною у кримінальному провадженні. Вказану постанову адвокат Бурлакової Л.С. оскаржив в судовому порядку.

Слідчий суддя Дзержинського районного суду міста Харкова ухвалою від 17 червня 2024 року у задоволенні скарги адвоката Бурлакової Л.С. відмовив, мотивуючи своє рішення тим, що він „погоджується з доводами слідчого, які викладені в постанові та вважає, що вона винесена з урахуванням принципу законності кримінального провадження <...> з огляду на те, що Бурлакова Л.С. не має жодного процесуального статусу. З огляду на викладене, заявник скористався своїм правом на оскарження постанови слідчого, з якою він не згодний, проте це не є безумовною підставою для скасування такого процесуального рішення, виходячи з наведених вище обставин, а тому скарга адвоката Позняка О.М. є такою, що не підлягає задоволенню“. У резолютивній частині ухвали зазначено, що вона оскарженню не підлягає, а заперечення на неї можуть бути подані під час підготовчого судового засідання. Суддя судової палати з розгляду кримінальних справ Харківського апеляційного суду ухвалою від 2 липня 2024 року відмовив у відкритті апеляційного провадження з тих підстав, що апеляційну скаргу подано на судове рішення, яке не підлягає оскарженню в апеляційному порядку на підставі статті 309 Кодексу.

На думку Бурлакової Л.С., установлені частиною першою статті 42 Кодексу „критерії статусу підозрюваної особи“ звужують коло осіб, яких можуть вважати такими, що мають статус підозрюваного в розумінні частини другої статті 63 Конституції України. Бурлакова Л.С. вважає, що застосовані в її справі оспорювані приписи Кодексу створюють перешкоди для реалізації нею права на ознайомлення з матеріалами кримінального провадження, а отже, порушують її право на захист, гарантоване Конституцією України.

2. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

2.1. Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга є прийнятною, зокрема, за умов її відповідності вимогам,

визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55).

Особа, яка звертається до Конституційного Суду України, повинна не лише зазначити, а й аргументовано довести, як саме оспорюваний закон (його окремі положення), який був застосований в остаточному судовому рішенні в її справі, порушує її гарантоване Конституцією України право [Ухвала Першого сенату Конституційного Суду України від 13 червня 2018 року № 20-у(І)/2018].

Зі змісту конституційної скарги вбачається, що Бурлакова Л.С., посилаючись на Конституцію України, рішення Конституційного Суду України, Кодекс, закони України, Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, практику Європейського суду з прав людини, судові рішення у своїй справі, наводить аргументи щодо неконституційності частини першої статті 42 Кодексу. Проте ухвала слідчого судді Держинського районного суду міста Харкова від 17 червня 2024 року, тобто судове рішення, яке Бурлакова Л.С. визначила як остаточне в контексті права на захист, яке, на її думку, порушене вказаними приписами Кодексу, пов'язане виключно з реалізацією права на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках – на касаційне оскарження судового рішення, що регламентовано іншими приписами Кодексу, а не частиною першою його статті 42.

Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України вважає, що твердження Бурлакової Л.С. щодо неконституційності оспорюваних приписів Кодексу по суті зводяться до незгоди з рішеннями органів охорони правопорядку, ухваленими щодо неї під час досудового розслідування у кримінальному провадженні від 7 вересня 2019 року, щодо відмови у наданні їй матеріалів провадження для ознайомлення, а також з ухвалою слідчого судді Держинського районного суду міста Харкова від 17 червня 2024 року, а це, як

ззначав Конституційний Суд України, не може вважатися належним обґрунтуванням тверджень про невідповідність Конституції України оспорюваних приписів Кодексу в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“ [Ухвала Другого сенату Конституційного Суду України від 15 вересня 2021 року № 14-у(II)/2021].

2.2. Відповідно до статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга вважається прийнятною, якщо з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі положення), сплинуло не більше трьох місяців (пункт 2 частини першої); як виняток, конституційна скарга може бути прийнята поза межами вимог, установлених пунктом 2 частини першої цієї статті, якщо Конституційний Суд України визнає її розгляд необхідним із мотивів суспільного інтересу (частина друга).

Питання про конституційність частини першої статті 42 Кодексу логічно пов'язане (обумовлене) з ухвалою слідчого судді Держинського районного суду міста Харкова від 5 грудня 2023 року, проте конституційна скарга надійшла до Конституційного Суду України 16 вересня 2024 року, а отже, строк на її подання пропущено.

Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України зазначає, що Бурлакова Л.С. не дотримала вимог пункту 2 частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“, а її конституційна скарга є такою, що подана з порушенням встановленого цим законом строку.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 62, 77, 86 Закону України „Про

Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Бурлакової Людмили Сергіївни про відповідність Конституції України (конституційність) частини першої статті 42 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Першої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ПЕРША КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**